

Prof. Daniel Blatman w Muzeum Getta Warszawskiego.

Podczas konferencji prasowej, 14.12.2018, Muzeum Getta Warszawskiego przedstawiło głównego historyka wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego – profesora Daniela Blatmana.

Prezentacji dokonali: Albert Stankowski – dyrektor MGW, dr. Hanna Węgrzynek – zastępca dyrektora MGW.

Oto treść przemówienia Prof. Daniela Blatmana:

Muzeum Getta Warszawskiego daje możliwość utworzenia, być może pierwszego i głównego, muzeum Holokaustu Żydów polskich

w Polsce właśnie. Polska jest w świecie postrzegana w całości jako, pewnego rodzaju, pomnik

Holokaustu. Tak się dzieje ze względu na historię tego terenu, na liczbę miejsc upamiętnienia na całej mapie kraju, liczbę byłych niemieckich obozów i gett. W wielu muzeach są załączki informacji o zagładzie Żydów polskich, między innymi w Muzeum Polin. Mimo to muzeum Holokaustu w Polsce nie ma.

Kiedy myślimy o tym co chcielibyśmy osiągnąć tworząc to muzeum, zadanie jawi się wyraźne: przedstawienie Zagłady czyli życia i śmierci Żydów podczas okupacji hitlerowskiej na terenach Polski, przez pryzmat życia w getcie warszawskim. Chcemy jednocześnie uzupełnić to realiami jakie panowały we wszystkich gettach, które Niemcy założyli po zajęciu Polski na terenie całego kraju. Chcemy skupić się na całym zjawisku jakim było utworzenie gett. Tu użyję neologizmu: na „gettoizacji”, procesie, który dokonał się w Polsce.

Często spotykamy się z pytaniem: czym to muzeum będzie różniło się od innych muzeów Holokaustu, gdziekolwiek one zaistniały – w Izraelu czy Stanach Zjednoczonych. I tu odpowiedź: każde muzeum tworzy własny język komunikacji ze społeczeństwem dla którego przygotowana jest wystawa. Przekaz musi być zrozumiały, dlatego każde muzeum obiera odpowiedni dla odbiorcy język. Inny jest język jakim opowiada o Zagładzie Jad Waszem a inny w przypadku Muzeum Holokaustu w Washingtonie. I przed nami zadanie odnalezienia języka odpowiedniego dla przekazania tych faktów tu i do tego społeczeństwa.

Jeśli myślimy o przedstawieniu narracji tragedii żydowskiej w okupowanej Polsce to, naszym zdaniem, nie możemy jej prezentować ograniczając się jedynie do losów Żydów jako takich ponieważ ich losy, miejsce w którym żyli ściśle są powiązane z Polską. Nie możemy mówić o historii żydowskiej w oderwaniu od historii tego kraju w owym okresie. Żydzi podczas okupacji niemieckiej uważali się za obywateli polskich żydowskiego pochodzenia. Naszym zadaniem jest przedstawienie zintegrowanego obrazu tego co się działo. Fakt, że to muzeum powstaje w Warszawie, w mieście rozdzielonym w pewnym momencie przez okupanta murem, pomoże nam w tym. Należy podkreślić, że ten mur nie został wybudowany ani przez Polaków ani przez Żydów. Nie powstało to z ich woli a obie strony musiały sobie z tym faktem poradzić. I radziły, tak jak sobie radziły. Żydzi, już ograniczeni do dzielnicy zamkniętej, nie przestawali myśleć o sobie w kategoriach mieszkańców i obywateli miasta, w którym od pokoleń mieszkali. Ich rodziny przyczyniły się do rozwoju tego miasta w każdym aspekcie, od gospodarczego przez kulturalny i społeczny. Być może były jasne i ciemne strony radzenia sobie z tą sytuacją, być może Żydzi nie do końca mogli być usatysfakcjonowani z jakości empatii ze strony pozostałych obywateli tegoż samego miasta, czy też ze skalą pomocy jaką uzyskali w tym okresie. Mimo to nie przestawali czuć się częścią tego społeczeństwa.

Podsumowując: to Muzeum powstaje z myślą o kolejnych pokoleniach. Powstaje bardzo późno, 80 lat po tym co nazwaliśmy Zagładą. Pora żeby przedstawić pełen obraz rzeczywistości i lekcji z niej płynącej.

Ważnym elementem procesu jest zakończenie tego co można by nazwać konkurencją o skalę doświadczenia ofiary nazizmu. Zakończenie konkurowania o to kto bardziej, kto mniej ucierpiał. Bo przecież ofiar było wiele. Byli to Żydzi, byli to Polacy, było to wiele różnych nacji. Musimy przedstawić przekaz płynący z realnego i pełnego obrazu. I tu zaznaczam, że dalecy jesteśmy od rewizjonistycznego podejścia, które by w uproszczony sposób przedstawiało takie czy inne racje. Pora żeby wyartykułować tę historię z jasnymi i ciemnymi stronami. Mamy nadzieję, że to przyczyni się w szczególny sposób do kształtowania relacji polsko-żydowskich.

Na koniec jeszcze jedna kwestia, którą zajmie się muzeum i to także odróżni je od innych muzeów Holokaustu. Zamierzamy przedstawić obszary historii dotąd niedotykane, zaniedbane, czy też takie wokół których wytworzyły się nieporozumienia, niekoniecznie zamierzone. Pierwszy z nich to problematyka Żyda religijnego, stojącego w obliczu Zagłady. Mamy szeroką wiedzę i książki historyczne sporo nam mówią o tym jaką postawę do Holokaustu przyjęli syjoniści, bundowcy czy też komuniści. Nie ma jednak wyczerpującej wiedzy na temat wewnętrznego życia Żydów religijnych w obliczu Zagłady. Przecież ta część społeczności żydowskiej była znacząca. To była spora część mieszkańców gett. Z jednej strony starali się przestrzegać nakazów religijnych, tak jak to robili do tej pory, a przecież znaleźli się w ekstremalnie zmienionych okolicznościach. Z drugiej strony starali się sami zrozumieć i wyjaśniać sobie nawzajem los, który ich właśnie spotkał, sięgając wstecz do wiedzy i walcząc z nową sytuacją wewnętrzną. Wydaje się, że to jest obszar pominięty a naszym zdaniem wymaga uwypuklenia. Innym przykładem tematu, który wymaga wyjaśnienia, jasnego i uczciwego przedstawienia to rola ruchu oporu podziemnych organizacji żydowskich w zrywach zbrojnych, w walce o przetrwanie, w różnych buntach, w tym w getcie warszawskim. Naszym zadaniem jest przedstawienie w sposób pełny i uczciwy wszystkich tych bojowników, znalezienie dla nich odpowiedniego miejsca w historii oraz uszanowanie ich trudu i wysiłku. I to także wyróżni Muzeum Getta Warszawskiego.

Tłumaczenie: Marek Jeżowski.

Daniel Blatman jest profesorem Katedry Nowożytnej Historii Żydowskiej i Studiów nad Holocaustem im. Maxa i Rity Haber na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie. Jest także kierownikiem Instytutu Badań nad Współczesną Historią Żydów im. Avrahama Harmana oraz byłym dyrektorem Centrum Badań nad Historią i Kulturą Żydów Polskich tego uniwersytetu. Tematem jego badań jest historia żydowskiego ruchu robotniczego w Europie Wschodniej, Holocaust na ziemiach polskich, hitlerowska polityka Zagłady oraz ludobójstwo w XX wieku.

Data

2018-12-14

publikacji:

Data

2021-03-16 22:44

wydruku:

Źródło:

<https://mgw.mobilems.pl/arttykul/prof-daniel-blatman-w-muzeum-getta-warszawskiego/>